

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

1. Spiritus S. Ignatii potissimùm in propaganda gloriâ divina proponitur.
Thema. Qui spiritu Dei aguntur, ii sunt filii Dei. Rom. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

lectiones à magna spiritus Magistra,
S. Theresia sedulo addiscere studeamus.
1. Discamus cognoscere, & asstimare
aeternitatem, sapius cum illa repetentes
in aeternum, in aeternum, in aeternum; hanc
ratione terrena omnia aspernabimur.
Modica hic voluptas; sed postea poena
immensa. 2. Discamus zelum gloriae
divinae & salutis animarum, utriusque
pretio & aeternitate permoti, sic omnem
laborem pro iis, exiguum censebimus.
Modicus hic labor, sed postea gloria
aeterna. Et nullus labor durus, nullum
tempus longum videri debet, quo gloria a-
eternitatis acquiritur, (S. Hieron.) tum
nobis, tum aliis. 3. Discamus toleran-

tiam heroicam adversitatum quarum-
vis, sive corporis sive animae. Modicus
hic dolor; sed postea letitia sempiter-
na. 4. Denique discamus ardentem
charitatem, quae nos à defectibus pur-
gabit, mentem ad Deum elevabit, in-
ter aspera & ardua, ne succumbamus,
tenebit, ad conversionem animarum,
reformationem morum nostrorum,
perfectiorumque electionem inflam-
mabit; ac denique ad amorem in hac
vita inchoatum, in altera, totà aeterni-
tate continuandum promo-
vebit, ac transplan-
tabit.

EXHORTATIO I. DE SPIRITU S. IGNATII, Propagandae divinae gloriae.

T H E M A.

Qui Spiritu Dei aguntur, ii sunt Filii Dei. Rom. 8. 14.

Spiritus est Deus, ut ait,
S. Joannes c. 4. 24.
Et quidem spiritus
sublimissimus, ex-
cellentissimus, effi-
cacissimus; unus &
multiplex, unus & omnes omnium
Sanctorum Spiritus eminentissime
complectens; à quo tanquam fonte om-
nes illi suum hausere spiritum; prout ei
ipsum dividere & distribuere placuit.
Divisiones gratiarum sunt, inquit Apo-
stolus 1. Corinth. 12. idem autem spiritus;
uni datur spiritus sapientiae, alii genera
linguarum, alii interpretatio sermonum;
haec omnia autem operatur unus atque idem
spiritus, dividens singulis, prout vult. Hac
ratione Deus Prophetis communicavit
spiritum

spiritum Propheticum: quem ab Elia petebat Elifæus L. 4. Reg. 2. 9. *Obsecro, fiat in me duplex spiritus tuus*, id est, ut explicat D. Thomas L. 4. contra Gentes c. 11. Spiritus Prophetiæ & miraculorum, quo hucusque Elifæus caruerat. *Et requievit spiritus Elie super Elifæum*, l. c. Et mox prophetavit & miracula edidit. Ita Apostolis dedit spiritum Apostolicum, spiritum zelosum propagandi ubique gloriam Dei & animas convertendi. Ecclesiæ Doctoribus spiritum sapientiæ & intellectus, Martyribus spiritum fortitudinis, Ordinum Fundatoribus, non eundem, sed varium & multiformem tribuit, uti & eorum affectibus ac sectatoribus. S. Francisco eiusque discipulis concessit spiritum solitudinis & silentii. Sancto verò Ignatio Societatis JESU Fundatori Deus de spiritu suo varia dona concessit, & spiritum multiplicem: spiritum castitatis, spiritum sapientiæ & scientiæ, spiritum obedientiæ, & spiritum zeli gloriæ divinæ propagandæ, quos spiritus, per ipsum Deus in totum corpus Societatis diffudit, & quilibet genuinus Societatis Filius etiam hodie pro capacitate sua & Dei libera dispensatione experitur. Breviter præmissis aliis, in hac exhortatione spiritum Ignatianum, seu spiritum ac zelum propagandi Dei gloriam præcipuè expendemus, quem verbo & exemplo nos docuit. -- Omnia ad majorem Dei gloriam.

I. *Qui Spiritu Dei aguntur, ii sunt Filii Dei.* l. c. S. Ignatius in arce Pampeilonensi prostratus globo tormenti Anno 1521. quando summa in mundo erat ignorantia & virorum doctrinâ cla-

rorum raritas, & simul quando Lutherus triennio antè auspicatus fuerat, hæresis zizania disseminare. Huic Deus S. Ignatium opposuit, ut in horis legit Ecclesia: quomodo verò, sese opponeret homò rudis literarum? eum in finem dedit ei Deus spiritum sapientiæ & scientiæ, desideriumque literas addiscendi, in quas tum in Hispania, tum in Gallia præ decennio incubuit; & præter literas magnam doctrinam spiritus seu rerum spiritualium cognitionem & sapientiæ; & hic studiorum spiritus & sapientiæ, Societati communicatus, hodie in ea viget, velut tot gymnasia, tot viri docti, tot libri in omni genere sapientiæ præstantes, testantur; spiritus Dei est hic, & primus Ignatii spiritus.

2. Quoniam illo tempore supra modum tam in Clero, quàm populo, etiam palam, grassabantur libidines & turpissima scelera; quibus ut se viriliter opponeret Ignatius, Deus singulare castitatis donum ei concessit: ubi enim primo statim conversionis suæ mense castitatis voto se obstrinxit, ita Deo gratum id accidit, ut ab eo tempore, patrocinio Beatissimæ, castissimæque Virginis, omni prorsus libidinis sensu caruerit. Et hæc virtus sive amor castimonie à Christo per B. V. in Ignatium, ab Ignatio ad ejus primos Socios, ab his ad alios, atque ita tandem post sæculum ad nos devenit, nobisque in Tirotinio, atque adeò in primis exercitiis ita instillata fuit, ut nullum vitium magis detestari, nullum è cathedra aut exhomologenterio magis insectari videamur, quàm castitati Angelicæ contrarium. Spiritus Dei est hic, & alter Ignatii spiritus.

Gg 3 3. Quia

3. Quia eodem quoque tempore Lutheri Hæresiarum pestiferis concionibus ac editis, passimque vulgatis libris Vicarii Christi Pontificis Maximi, auctoritas maximè lædebat; qui tanquam asinus, stolidus, & Antichristus ipse proscindebatur, adeoque obedientia ei exhibenda, summè labefactabatur; deinde obedientia erga Matrem Ecclesiam imminuebatur eò quòd ejus præcepta de Sacro audiendo, de abstinentia à carnibus, de festorum observatione, penitus abolerentur; ac denique obedientia erga Deum omnium Dominum è medio tolleretur, eò quòd ejus præcepta violarentur, & tanquam impossibilia servatu, passim proculcarentur. Hinc S. Ignatius singulari obedientiæ spiritu affatus fuit; quod aurigante se & Societatem, quarto voto Sedi Apostolicæ adstringi voluit, obedientiamque promitti, quæ ad quævis loca inter fideles & infideles proficiscendum obligarentur; catecheses instituit, quibus ubique terrarum homines docerentur, præcepta Dei & Ecclesiæ observare; adeoque obedientiam Deo, Ecclesiæ & Capiti Ecclesiæ exhibendam instauravit. An non spiritus Dei est hic? & tertius spiritus S. Ignatii?

Inferamus igitur ex propositione universali conclusionem: *Qui spiritu Dei aguntur, ii sunt Filii Dei*, S. Ignatius spiritu Dei agitur, ergo est Filius Dei. Et quidem Filius Dei, electus, dilectus, & multorum Filiorum Dei, in Societate & extra. Parens & Patriarcha. Si hic spiritus in nobis regnet, & nos pariter sumus Filii Dei. Spiritus sapientiæ, spiritus castitatis, spiritus obedi-

tiæ, est spiritus Dei, est spiritus Ignatii & spiritus Societatis JESU: *Hoc spiritus ambulate.* Ad Gal. 5. 16. Hoc triplici scilicet spiritu & Filii Dei & proles S. Ignatii genuinæ eritis.

II. Præ cæteris viguit in corde S. Ignatii Spiritus zelus gloriæ divinæ, Spiritus propagandi longè latèque Dei gloriam, cum enim isto sæculo, maxima regnaret in mundo ignorantia & malitia, ex quibus veluti fontibus omnis generis scelera propullulabant & ebulliebant, quibus Dei gloria quæ maximè obscurabatur, lædebatque. Divinus spiritus eminenter omnem in se virtutem continens, profita bonitate, hunc quoque spiritum zeli divinæ gloriæ Ignatio impressit, quòd diu noctuque stimulabatur, ad Dei gloriam ubique propagandam.

1. *Qui spiritu Dei aguntur.* Spiritus Dei est, nihil extra se intendere, nihil desiderare, nihil querere, nisi gloriam suam; & manifestationem suæ Bonitatis. Hic spiritus est à Deo, si in quopiam reperitur, & hic spiritus est Dei, quia ipse eo regitur: Cur enim Deus creavit coelum & terram, ignem, aërem & aquam, homines & animantes, pisces & volucres, & cætera omnia, quæ ambitu universi continentur, nisi ad suam majorem gloriam; id est, ut infinitam suam potentiam sapientiam & bonitatem manifestaret; hinc regius Vates in Psalmo 118. ait: *Cæli enarrant gloriam Dei*; scilicet objectivè nos ad Dei laudem & gloriam enarrandam excitando; non formaliter cum ipsi intellectu & voluntate careant: *Et gloria Domini plena est.*

est terra. Isaia 6. 3. Sol, luna & sidera quid prædicant nisi gloriam Dei? Montes & valles, arbores & flores, campi & horti, quid clamant nisi gloriam Dei? Et hæc est intentio, hic finis ac scopus, quem Deus in omnibus operibus suis sibi præfigit; alium verò nec habet, nec habere potest; & hic est spiritus Dei, qui eum semper & in omnibus ad gloriam suam querendam inclinat. *Omnia propter seipsum operatus est Dominus.* Soli Deo honor & gloria 1. Timoth. 1. 17.

2. Idem ille spiritus est spiritus Christi Domini nostri: cum enim, per Adami peccatum & totius naturæ humanæ corruptionem, collapsum gloriæ divini decus, vellet reparare; & nos mortales ad amorem, obsequium & gloriam DEO debitam persolvendam inducere, humana naturæ infirmitatem & miserias suscipere dignatus est, & pro infinita sua divini honoris æstimatione, exinanivit semetipsum, ut quantum sit gloriæ ejus pretium, quantæque dignitatis sit ejus procurario homini, amore sui excecato, innotesceret. In eum finem natus est in stabulo: concinentibus Angelis: *Gloria in excelsis Deo*: eo sine prædicationis officium aggressus est, ut Patris æterni gloriam, potentiam, sapientiam, bonitatem homines edoceret: eo sine patravit miracula, passus, crucifixus, mortuus est; ut Deus ab hominibus glorificaretur in tempore & æternitate, in hoc mundo & in caelo. Unde ait: *Ego non quero gloriam meam, sed ejus qui misit me Patris.* Joan. 8. 50.

3. Eundem spiritum in excellenti gradu statim initio conversionis suæ hauit S. Ignatius Patriarcha noster: cum enim in obsidione Pampelonenſi, lapide à mœnibus excusso vulneratus esset Anno 1521. 26. Maji feria secunda Pentecostes & fallendi temporis ergò Librum unum de Vita Christi Domini & alterum de vitis Sanctorum legeret, & quo pacto gloriam divinam propagassent, conspiceret, quàmque ardua pro ejus gloria sustinuisſent, atque egissent, admiraretur, subito ingenti zelo eos imitandi, ac gloriam Dei augendi succensus fuit: atque ut reipsa ac præctice id præstaret.

1. Decrevit mundum relinquere, Christi & Sanctorum vestigia sequi Hierosolymam proficisci; ut in terra illa sancta, quam Salvator pedibus suis sacratis calcasset, fideles instrueret ac in spiritu promoveret, infideles verò ad fidem & Evangelium amplectendum adduceret, atque ita Dei gloriam amplificaret.

2. Ut verò sese ad hoc aliquo modo præpararet, à seipso incepit, & in se gloriam Dei promovere studuit, quod cuicumque gloriam Dei promovere cupienti, imitandum est. Nam Anno 1522. in Hospitali Mauresano, atque etiam in specu vicina ad litus fluvii, dignos poenitentia fructus fecit, jejunando, corpus flagellando, cilicis castigando, humi cubando, peccata expiando generali exhomologesi, exercitiis vacando, ut spiritu suo prius exulto, ipse deinde alios juvando Dei gloriam amplificaret.

3. Anno

3. Anno 1523. Acceptâ Romæ ab Adriano VI. Pontifice, Apostolicâ benedictione, Hierosolymam contendere cœpit; ut animarum salutem operam navaret; verum cum ob impendentia Turcarum pericula vetitus fuisset, in Hispaniam rediit: ubi, quo melius in rebus spiritualibus, animarum salutem spectantibus, proximis prodesse posset, triginta jam natus annos primo Barcinone Grammaticæ, deinde Compluti fefqui-anno Philosophiæ & Theologiæ studuit, tum Parisiis omnia illa studia octennio repetiit, novem socios adlegit, qui voto se adstrinxerunt, quod Hierosolymam profecturi essent, ut animarum salutem procurandæ totos sese traderent: quodli verò intra anni decursum, navigandi occasio se non offerret, Romam pergerent, operamque suam ad spirituale proximorum auxilium Pontifici offerrent, quod anno 1537. præstiterunt. Ex quibus omnibus, patet, quomodo spiritus Dei acti sunt Ignatius & socii ejus.

4. Quare Societatem JESU instituit, nisi ad fidei propagationem & fructum, salutemque animarum. Quare ad tria consueta vota quartum addidit, nisi ut prompti essemus ad eundem in terras infidelium & Hæreticorum, ad eorum salutem, ut ab omnibus agnosceretur, amaretur & glorificaretur Deus? Quare Romæ instituit Germanorum & Hungarorum Collegium, nisi ut Juvenes Germani & Hungari probè instituti, in patriam suam reduces, contra Hæreticos pugnarent, & aliis vitæ exemplo præluerent, quo & ipsi & alii Deum glorificarent. Quare instituit

Domum Catechumenorum, pro aleadis Judæis ad fidem conversis. Cœnobium malè nuptarum, in quo ad tempus mulieres à maritis dissidentes, delitescerent, quoad controversiis compositis, in gratiam cum maritis redirent, quod nunc S. Marthæ cœnobium dicitur? Quare cœnobium puellarum, ob formæ elegantiam & rei familiaris angustias, in castitatis periculo veriantium, instituit; quod nunc Monasterium S. Catharinæ de funariis nuncupatur; in qua puellæ ejusmodi educantur, ætate maturâ vel vitæ religiôsæ mandandæ, vel in matrimonio honestè collocandæ, nisi ad majorem Dei gloriam?

5. Denique quidquid Ignatius cogitavit, quidquid dixit, quidquid scripsit, egit, molitus est, quod retulit ac direxit omnia, nisi ad majorem Dei gloriam? Hinc identidem in ore ferebat: *ad majorem Dei gloriam*. Et in Constitutionibus, ut refert R. P. Nicolaus Lancicinus 242. vicibus repetit, *ad majorem Dei gloriam*, ad majus Dei & Creatoris nostri obsequium.

Hic igitur est spiritus Dei, spiritus Christi Domini, spiritus S. Ignatii, unice semper semper, semper querere, desiderare, sicire Dei majorem gloriam; spiritum illum ab Ignatio hausere S. Xaverius & alii primi Patres, ut in eorum vitis ac gestis legimus: quid aliud spectabant, quam peccatores convertere, Hæreticos illuminare, Infideles reducere; verbo in omnibus Dei majorem gloriam promovere: adeoque vere habuerunt spiritum Dei, & fuerunt genuini filii Dei: non degeneremus à præcellis

præcellis his cogitationibus Filiorum Dei, & pariter erimus Filii Dei: nam *qui spiritu Dei aguntur, ii sunt Filii Dei.* loc. cit.

III. Zelus iste gloriæ divinæ & sitis seu desiderium ternas habeat, necesse est, conditiones.

1. Est, ut sit universalis, & intentio hæc ad universum vitam nostram statum, omnesque ac singulas ejus actiones sese extendat, sive naturales, sive supernaturales fuerint: *Sive manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite.* 1. Corinth. 10. & ad Coloss. 3. *Omnia quæcumque facitis, in verbo & in opere, omnia in nomine Domini nostri facite.* Et ad Romanos 1. *Ut omnibus glorificetur Deus.*

2. Intentio ista sit summè appetitativa; id est, ut plurius Dei gloriam faciamus, quàm quodvis aliud bonum creatum: est enim longè præstantius; quia est bonum Dei, & quodammodo infinitum; & bonum totius, quod bono partis longè est præferendum.

3. Non tantum queramus Dei gloriam, sed etiam majorem Dei gloriam. 1. Magna Dei gloria est ita salutem animæ suæ vacare, ut nullum peccatum lethale admittere statuat, licet vita profundenda foret. 2. Major verò gloria Dei & amicitia ejus est æstimatio; si potius mortem eligam oppetere, quàm vel venialem maculam deliberatè committere. 3. Adhuc major est, si ad perfectam puritatem, etsi opes, honores, commoda, licet etiam, cum æquali Dei gloria & sine peccato veniali deliberato admittere possit, mallet ta-

men se omnibus iis exuere, & paupertatem, ignominiam, penitentiam & corporis incommoda amplecti, tum ut longius ab occasionibus peccatorum venialium abeat, tum ut Christo Domino similior evadat. 4. Adhuc major est Dei gloria, quando tanta puritas & perfectio non tantum propria procuratur, sed etiam pro occasione, licet non ex instituto, proximus ad eam adjuvatur. 5. Denique eò major est, quando ex instituto ita finis uterque conjungitur, ut simul utrumque in omnibus intendatur, atque adeo quasi æquè primario. Licet enim quisque de se prius esse sollicitus debeat; non raro tamen accidit, ut quis tanto divinam gloriam concupiscat amore, ut de se vix cogitet, & suam etiam gloriam & salutem, quatenus bonum quoddam proprium est; nihil vel parum curet, unius Dei gloria agglutinatus, ubicunque demum illa existere possit: Sic Apollolus Paulus cupiebat etiam à Christo esse anathema pro Fratibus suis, sic Moyses deleri se de libro vitæ optabat, ut populus ille liberaretur; idque ad Dei gloriam, quam uterque sibi propositam habebat, quàm maximè. Ita S. Ignatius malebat beatitudinis incertus vivere, & Deo interim ac proximorum salutem inservire, quàm certus ejusdem gloria statim emori. Ad hanc Dei majorem gloriam tota Christi Domini vita composita fuit: poterat assumere corpus virilis stature, sed maluit infantis, potuit guttâ redimere, sed redemit undâ sanguinis, poterat venire in gloria, sed maluit in ignominia; maluit exin-

H h nire

nire semetipsum, pro majore Patris æterni gloria, & copiosiore hominum salute.

Quocirca, Charissimi, si volumus, desideramusque esse Filii Dei, & filii S. Ignatii genuini, agamur quadruplici spiritu S. Ignatii, spiritu sapientiæ, spiritu castitatis, spiritu obedientiæ, & in primis spiritu propagandæ gloriæ Divinæ: hic enim spiritus eluxit in omnibus Dei operibus, eluxit in omnibus Christi dictis & factis, eluxit quodque in omnibus S. Ignatii molitionibus: omnia ad majorem Dei gloriam. Hanc præ omnibus rebus creatis magni æstimemus: nec solum Dei gloriam, sed majorem ejus gloriam spectemus & queramus: hoc est unicum bonum, quod nos mortales Deo tribuere possumus; neque aliud habemus, quod Deo rependamus: non eget quidem ipse gloriâ nostrâ; nec minus in se est gloriosus, licet nos ei gloriam & honorem denegetur: hæc tamen ejus est benignitas, quod in nostra potestate esse voluerit,

gloriæ suæ bonum ipsi procurare; eo præmio, ut simul in nostram cedat utilitatem & gloriam sempiternam in cælis.

Per hanc intentionem majoris Dei gloriæ, quam maxime Deo Christo & S. Ignatio similes evadimus: hæc intentione satisfacimus præcipue illi obligationi, quâ Deo obstricti sumus, sive ut tanti Patris Filii, sive ut servi & mancipia tam excellentis Domini; sive ut Creaturæ ad eum munifici Creatoris, sive ut subditi tanti Regis. Hoc enim bonum est, quod proprie decet Filios Patris optimo, servos Domino, subditos Regi, Creaturas Creatori suo rependere: quid enim aliud habet, quod in lignum amoris & animi grati efficaciter velle, ac tribuere valeat. Non degeneremus igitur à præcellis cogitationibus filiorum Dei; & majorem semper gloriâ procurare allaboremur; hæc enim agimus Filii Dei: *Qui enim aguntur spiritu Dei, ii sunt Filii Dei.*

